

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ I. C., rod. Z.**, bývajúcej v H., A.X., zastúpenej JUDr. R. B., advokátom v K., P.X., **2/ V. Z.**, bývajúcej v K., K.X., proti žalovaným **1/ V. T.**, bývajúcemu v N., Ž.X., zastúpenému JUDr. J. B., advokátom v N., F.X., **2/ mal. S. B.**, bývajúcej v H., M.X., zastúpenej zákonnou zástupkyňou M. B., bývajúcou v H., M.X., **o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a iné**, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 6 C 159/2006, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 16. októbra 2007, sp. zn. 6 Co 157/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaného 1/ **o d m i e t a .**

Žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobkyni 1/ náhradu trov dovolacieho konania v sume 1 655,- Sk k rukám JUDr. R. B., advokáta v K., P.X., do 3 dní.

Žalobkyni 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Komárno rozsudkom zo 7. mája 2004 č.k. 6 C 74/03-115 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa 1/ domáhala, aby súd určil, že kúpna zmluva uzavretá medzi jej nebohým otcom Š. Z. ako predávajúcim a žalovaným 1/ ako kupujúcim, uzavretá dňa 22. marca 2000 o prevode nehnuteľností vedených na liste vlastníctva č. X. pod parc. č. X., X., X., ako aj dom súp. č. X. k.ú. H. je neplatná. Žalobkyni 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov konania vo výške 7 480,- Sk. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyni 1/ sa nepodarilo preukázať, že konanie jej otca pri urobení sporného právneho úkonu nebolo slobodné a vážne.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobkyne 1/ vo veci samej a žalovaného 1/, čo do výroku o trovách konania rozsudkom zo dňa 14. apríla 2005 sp. zn. 9 Co 198/2004 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Žalovanému 1/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa a ustálil, že kúpna zmluva bola perfektne právne uzavretá a preto je platná. Poukázal tiež na skutočnosť, že ak by aj bola kúpna zmluva neplatná, zostala by v platnosti záložná zmluva, na základe ktorej by mohlo dôjsť k prevodu nehnuteľnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora rozsudkom z 30. júna 2006 sp. zn. 2 M Cdo 2/2006 zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Dovolací súd dospel k záveru, že Generálny prokurátor Slovenskej republiky dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p., na základe podnetu účastníka konania, keď to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb a túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Vo svojom rozsudku vyslovil právny názor, podľa ktorého sporná kúpna zmluva je neplatná, pretože túto jej účastníci uzatvorili za účelom zabezpečenia zmluvy o pôžičke a realizáciou dohodnutého zabezpečenia malo dôjsť k prevodu vlastníckeho práva k zálohu na zástavného veriteľa, teda k prepadnutiu zálohu. So zreteľom na zabezpečovaciu funkciu záložného práva sa nepripúšťa prepadný účinok záložného práva. Záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že v prípade ich riadneho a včasného nesplnenia je záložný veriteľ oprávnený domáhať sa uspokojenia zo založenej veci. Dospel k záveru o tom, že zmluva, ktorej skutočným zmyslom je uspokojenie pohľadávky záložného veriteľa tým, že založená vec prechádza do jeho vlastníctva, je v rozpore s účelom záložného práva (§ 552, § 151a – § 151j Občianskeho zákonníka) a je neplatná, pretože obchádza zákon (§ 39 Občianskeho zákonníka). Obchádzanie zákona ustálil vo vylúčení záväzného pravidla zámerným použitím prostriedkov, ktoré sami osebe neodporujú výslovnému zákazu zákona, ale svojimi dôsledkami odporujú zákonu.

Okresný súd Komárno rozsudkom z 11. mája 2007 č.k. 6 C 159/2006-256 určil, že kúpna zmluva, ktorú uzavrel Š. Z. ako predávajúci a žalovaný 1/ ako kupujúci, uzavretá dňa 22. marca 2000 o prevode nehnuteľností nachádzajúcich sa v k.ú. H., vedené v katastri nehnuteľností, Správa katastra K., na liste vlastníctva X. pre k.ú. H., ako parcela č. X. – zastavaná plocha o výmere 470 m² s rodinným domom súpisného čísla X., parcela č. X. –

zastavaná plocha o výmere 36 m² a parcela č. X. – záhrada o výmere 358 m² je neplatná z dôvodu, že obchádza zákon, a to tým, že zámerne obsahuje prostriedky, ktoré sami osebe neodporujú výslovnému zákazu zákona, ale svojimi dôsledkami odporujú zákonu. Žalobný petit, ktorým sa žalobkyne 1/, 2/ domáhali určenia, že nehnuteľnosti tvorili ku dňu smrti X. v celosti výlučné vlastníctvo Š. Z., zamietol z dôvodu, že takýto petit je v rozpore s ustanovením § 80 písm. c/ O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je možné domáhať sa určenia, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Nie je však možné domáhať sa určenia právneho vzťahu do minulosti. Žalobkyne 1/, 2/ zaviazal zaplatiť na účet súdu súdny poplatok vo výške 3 000,- Sk do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Na odvolanie žalobkýň 1/, 2/ a žalovaného 1/ Krajský súd v Nitre rozsudkom zo 16. októbra 2007 sp. zn. 6 Co 157/2007 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti, v zamietajúcej časti, a v časti náhrady trov konania účastníkov ako vecne správny v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil. Účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 1/, ktorý navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci, tak ako ho uvádzal v konaní pred súdmi. Bol toho názoru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nesprávne, pretože nebol dostatočne zistený skutkový stav a súd postupoval v rozpore s viacerými zákonnými ustanoveniami.

Žalobkyňa 1/ navrhla dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietnuť a zaviazat' ho k náhrade trov dovolacieho konania v sume 26 680,- Sk.

Žalobkyňa 2/ sa k dovolaniu žalovaného 1/ nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel

k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že odvolací súd sa neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Z ustanovenia § 243d ods. 1 O.s.p. vyplýva pre súd nižšieho stupňa povinnosť vychádzať zo záväzného právneho názoru dovolacieho súdu, ktorý je jedine a výhradne určujúci pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že súd, ktorého rozhodnutie bolo dovolacím súdom zrušené, nemôže pri rozhodovaní veci uplatniť svoj vlastný právny názor. Táto viazanosť nižších súdov právnym názorom dovolacieho súdu platí však len za predpokladu, že sa po zrušení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu alebo súdu prvého stupňa skutkový základ veci nezmenil natoľko, že je už vylúčená aplikácia právneho názoru dovolacieho súdu na nový skutkový základ.

Z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2006 sp. zn. 2 M Cdo 2/2006, ktorým bolo zrušené predchádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa vo veci vyplýva, že tieto rozhodnutia spočívali na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). V písomnom vyhotovení rozhodnutia odvolací súd poukázal na nesprávny právny názor prvostupňového a odvolacieho súdu a podal dôslednú charakteristiku právnych vzťahov vznikajúcich pri uzatváraní zmluvy o záložnom

práve. V ďalšom konaní sa prvostupňový a odvolací súd pri svojom rozhodovaní neodchýlili od záväzného právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a preto dovolanie podľa § 238 ods. 2 O.s.p. nie je prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení dovolací súd nezistil.

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle

§ 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného 1/ v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 4 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešným žalobkyniam 1/, 2/ vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému 1/, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobkyňa 1/ v dovolacom konaní podala návrh na uloženie povinnosti nahradiť jej trovy tohto konania v sume 26 680,- Sk za dva úkony právnej pomoci. Najvyšší súd Slovenskej republiky jej priznal náhradu trov konania za jeden úkon právnej pomoci (vyjadrenie k dovolaniu) podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v sume 1 465,- Sk a režijný paušál v sume 190,- Sk, spolu vo výške 1 655,- Sk. Žalobkyni 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že jej žiadne trovy nevznikli a nepodala ani návrh na ich priznanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 2. apríla 2008

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: